

Raadsmemo

Onderwerp	-	Brief bewoners Dalfserveld West
Portefeuillehouder	-	A. Schuurman (wethouder)
Domein	-	Ruimte
Contactpersoon	-	Thijs Mosterman
Contactgegevens	-	t.mosterman@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van	5 maart 2024
Behandeling in raadsvergadering van	2 april 2024

Hoofdboodschap

De bewoners van het gebied Dalfserveld West hebben eind december 2023 de gemeenteraad een [brief](#) gestuurd met een aantal resultaten en verzoeken. De raad heeft het college om een advies gevraagd. Deze notitie bevat dit advies. De kern van dit advies is om de bewoners van Dalfserveld West, onder voorwaarden, tot eind 2024 de tijd te geven om hun energieplan af te maken. Het College heeft hiermee ingestemd en de bewoners geïnformeerd.

Inleiding

In december 2021 heeft de gemeenteraad het zoekgebied [Dalfserveld](#) West aangewezen voor grootschalige opwek van duurzame energie. De bewoners kregen budget en tot eind 2023 de tijd om een collectief energieplan uit te werken. Het streefdoel voor het gebied is gesteld op minimaal 100 Gigawattuur (Gwh) aan opwek via zonneparken en/of windmolens.

De afgelopen twee jaar hebben de bewoners intensief samengewerkt aan hun energieplan. De voortgang werd gecommuniceerd via nieuwsbrieven, bewonersavonden, en gespreksverslagen. Ook is een jaarverslag van [2022](#) en [2023](#) gedeeld. De brief bevat naast een inleiding en een terugblik een aantal tussentijdse resultaten, uitgangspunten en verzoeken. In deze notitie wordt per resultaat, per uitgangspunt en per verzoek een reflectie en advies gegeven.

Resultaat energieproductie

De bewoners hebben de mogelijkheden voor zonneparken en windmolens verkennend onderzocht en deze lijken beperkt. Een nader onderzoek naar de mogelijkheden voor windmolens wordt nodig geacht.

Voor grote zonneparken lijkt geen draagvlak aanwezig en er is geen grond beschikbaar. Ook de provincie is voornemens geen grote zonneparken meer toe te laten maar wil wel ruimte bieden voor kleinschalige zonneparken (kleiner dan 2 ha).

De schatting is dat hooguit 40 GWh aan windenergie kan worden opgewekt. De vastgestelde streefopgave van 100 tot 150 GWh wordt dan niet gehaald. Voor het halen van het gemeentelijke [RES-bod](#) voor 2030 is deze geschatte opbrengst wel voldoende.

Het college stemt in met dit nader onderzoek. Daarbij moet rekening worden gehouden met het nieuwe provinciale windbeleid en de nieuwe landelijke afstandsnormen voor windmolens. Ook wil het college de mogelijkheden voor kleine zonneparken goed in beeld hebben, bijvoorbeeld langs de provinciale wegen en spoorlijn of nabij erven. Vooralsnog wordt zonder nadere onderbouwing het streefdoel niet verlaagd.

Resultaat biogas

De bewoners zien kansen voor een collectieve biogasproductie (5 GWh) en willen dit nader onderzoeken.

Voor een succesvolle warmtetransitie is biogas een belangrijke potentiële energiebron voor onze gemeente. Vanuit het gemeentelijk Uitvoeringsplan Duurzaamheid is onlangs een haalbaarheidsonderzoek gestart waarbij ook de mogelijkheden voor collectieve biogas-hubs wordt onderzocht. In Dalfserveld West lijken een aantal randvoorwaarden voor biogasproductie in voldoende mate aanwezig. De geschatte energieopbrengst is reëel maar beperkt ten opzichte van de eerder genoemde streefopgave.

Het college stemt in met een nader onderzoek naar de mogelijkheden voor een collectieve biogashub. Een voorwaarde is dat aangesloten wordt bij het lopende gemeentelijke onderzoek waardoor werkzaamheden kunnen worden gecombineerd en kosten worden bespaard.

Resultaat zonnedaken en erfmolens

De bewoners zien kansen voor meer zonnedaken en erfmolens (2 GHh) en willen dit nader onderzoeken.

Uit een inventarisatie blijkt dat diverse grote zonnedaken en erfmolens in het gebied zijn gerealiseerd op de meest 'kansrijke' locatie. Op de minder kansrijke locaties is sprake van bijkomende uitdagingen zoals de aanwezigheid van asbest, belemmeringen door netcongestie en beperkte investeringsmogelijkheden. Het onderzoek moet deze beperkingen in beeld brengen inclusief (collectieve) oplossingen. De geschatte energieopbrengst is reëel maar beperkt ten opzichte van de eerder genoemde streefopgave.

Het college stemt in met het nader onderzoek naar de collectieve mogelijkheden voor meer zonnedaken en erfmolens. Bewoners zijn zelf verantwoordelijk voor maatwerkonderzoek op het eigen erf.

Resultaat grondplan

De bewoners constateerden tijdens de overleggen dat de druk op landbouwgrond groter wordt, mede door vele opgaven in dit gebied (landbouw, energie, nieuwbouw, water). Daarnaast verwacht men dat de komende jaren een aantal agrarische ondernemers gaan stoppen en dat hun landbouwgrond beschikbaar komt voor derden. Tot slot ziet men verbetermogelijkheden in de huidige verkaveling. De bewoners willen een collectief 'grondplan' verkennen.

De druk op het gebied is inderdaad groot. Veel commerciële partijen van buiten de gemeente/gemeenschap worden gesignaleerd. Dit kan negatieve invloed hebben op de realisatie van de energieopgaven maar ook de andere opgaven zoals voor de landbouw, natuurherstel en water. Deze bedreigingen c.q. uitdagingen worden ook specifiek genoemd in het lopende gebiedsproces ZSDZ (Zwolle, Staphorst, Dalfsen, Zwartwaterland). Een collectieve aanpak vanuit de bewoners wordt ook in dit proces toegejuicht en mogelijk door de provincie financieel ondersteund.

Het college stemt in met een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden voor een collectief 'grondplan'. Het onderzoek moet zich richten op met name naar de juridische en financiële mogelijkheden, een impactanalyse van de opgaven en het daadwerkelijke draagvlak bij de grondeigenaren. Voor aanvang moet een financiële provinciale ondersteuning worden verkend.

Resultaat woonbalans

De bewoners zijn ongerust over de toekomstige balans tussen de agrarische activiteiten en de komst van nieuwe woningen in het gebied. Een blokkade van 10 jaar voor nieuwe woningen is gewenst.

De geschetste onrust is herkenbaar op meerdere plekken in het landelijke gebied in de gemeente Dalfsen. De huidige regels voor woningbouw in ons landelijke gebied zijn streng maar blokkeren ontwikkelingen niet. Momenteel wordt een plattelandsvisie uitgewerkt waar dit onderwerp ook onderdeel van uitmaakt.

Het college adviseert om niet specifiek voor Dalfserveld West een vorm van 'blokkade' voor woningbouw in te voeren. In de plattelandsvisie wordt dit onderwerp integraal afgewogen en worden eventuele aanpassingen voorgesteld.

Uitgangspunt gedwongen energieproductie

De bewoners willen een garantie dat in de komende 10 jaar geen nieuwe vormen van gedwongen energieproductie worden opgelegd.

Het bevoegd gezag voor grote windmolens is de provincie Overijssel. De provincie werkt aan een sturingsinstrument (programmeerafspraken) waardoor de gewenste 'blokkade' wellicht mogelijk is. Deze afspraken worden met de gemeentelijke colleges gemaakt en staan gepland voor dit voorjaar.

Het college zal bij het maken van de programmeerafspraken met de provincie rekening houden met deze bewonerswens.

Uitgangspunt lokale normen leefbaarheid en geluid

De bewoners willen eigen normen voor leefbaarheid formuleren en hanteren.

Tijdens het afronden van het energieplan worden deze lokale normen verder uitgewerkt. Een geluidsonderzoek wordt momenteel hiervoor uitgevoerd. Gedacht moet worden aan normen voor geluid, hinder en overlast. Landelijk zijn hiervoor diverse normen beschikbaar.

Het college wil ruimte bieden voor lokale normen. Het college stelt wel als voorwaarde dat deze normen wel realistisch, uitvoerbaar en onafhankelijk toetsbaar moeten zijn.

Verzoek bescherming

De bewoners willen tijdens het gebiedsproces beschermd worden tegen commerciële partijen en woningbouwplannen.

Het college verwijst naar de eerder genoemde toelichtingen en besluiten over dit onderwerp (woonbalans en gedwongen energieproductie).

Verzoek tijd en budget

Voor het uitvoeren van de onderzoeken, afstemming, begeleiding en faciliteiten vragen de bewoners een jaar de tijd. Daarnaast vragen zij budget voor deze activiteiten en schatten in dat dit vergelijkbaar is met het eerder beschikbaar gestelde budget (€50.000).

Ervaringsdeskundigen geven aan dat de gevraagde onderzoeken binnen een jaar afgerond kunnen worden mits het proces professioneel wordt begeleid en de bewoners voldoende meewerken. Ook de inschatting van het benodigde budget is realistisch mits de onderzoeken en de begeleiding duidelijk worden gekaderd. De extra tijdsinspanning vormen geen belemmering voor het op tijd halen van onze energieopgave voor de Regionale Energie Strategie (RES) in 2030.

De voorgestelde onderzoeken en begeleiding passen bij de gemeentelijke uitvoeringstaken van het landelijke klimaatakkoord. Sinds 2023 ontvangen gemeenten hiervoor bijbehorende rijksmiddelen en de Dalfser duurzaamheidsbegroting van 2024 heeft voldoende ruimte.

Het college geeft de bewoners extra tijd om de onderzoeken uit te voeren en een energieplan aan te leveren. Uiterlijk eind 2024 moet een compleet energieplan zijn aangeboden aan de gemeente. De genoemde uiterste inleverdatum uit de ruimtelijke [kaders](#) voor grootschalige duurzame energieproductie (artikel 12) wordt verlengd.

Het gevraagde budget van €50.000 is reeds beschikbaar door de extra rijksbijdrage voor de uitvoering van het klimaatakkoord (CDOKE). Aanvullend budget is niet noodzakelijk.

Vervolg

De bewoners zijn per brief geïnformeerd over het collegebesluit en de voorwaarden.

Het gebiedsproces wordt naar verwachting op korte termijn weer opgestart met dezelfde aanpak zoals het afgelopen jaar (zie inleiding).